

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 3. november 2025

Sag BS-28216/2025-HJR

F1

(advokat Christian Andreasen, beskikket)

og

F2

(advokat Bjørn á Heygum, beskikket)

og

B

(advokat Mimi Steintórsdóttir, beskikket)

mod

Føroya Kærustovnur

(advokat Annfinn V. Hansen)

I tidligere instanser er truffet afgørelse af Retten på Færøerne den 25. september 2024 (BS-44058/2024) og af Østre Landsrets 5. afdeling den 18. marts 2025 (B-65-25).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Kurt Rasmussen, Kristian Korfits Nielsen og Ole Hasselgaard.

Påstande

F1, F2 og B har nedlagt påstand om, at indbringelse af Føroya Kærustovnurs afgørelse af 3. september 2024 for Retten på Færøerne tillægges opsættende virkning.

Føroya Kærustovnur har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

Føroya Kærustovnur bestemte ved afgørelse af 3. september 2024, at B, som er født i 2009, skal indskrives på en institution i Danmark. B var på tidspunktet for Føroya Kærustovnurs afgørelse indskrevet på en institution på Færøerne og taler efter det oplyste ikke dansk.

B og hans forældre, F1 og F2, indbragte afgørelsen for Retten på Færøerne og anmodede om, at afgørelsen blev tillagt opsættende virkning. Ved kendelse af 25. september 2024 besluttede Retten på Færøerne at tillægge klagen opsættende virkning. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Spørgsmål om opsættende virkning blev behandlet.

Parterne nedlagde påstande som i processkrifterne med støtte i deres synspunkter i processkrifterne og redegjorde nærmere for deres opfattelse af sagen.

B havde lejlighed til at udtale sig og bemærkede blandt andet, at han, siden han blev fjernet fra sit hjem, er blevet flyttet 6 gange, heraf 4 gange inden for de sidste 2 år. Den sidste institution er det bedste sted, han har boet. Beslutningen om at flytte ham til en ny institution i Danmark bygger på gamle oplysninger om den situation, der opstod, da han ikke kunne få sine ting på institutionen. Efterfølgende fik han sine ting, og nu har det aldrig gået så godt før, både på institutionen og i skolen. Det vil være forfærdeligt for ham at blive flyttet på institution i Danmark. Han kan ikke dansk og vil ikke være i stand til at forstå og tale med dem, han møder i Danmark.

Retten afsagde

Kendelse:

Føroya Kærustovnur har den 3. september 2024 i medfør af børneværnslovens § 35, stk. 2, truffet afgørelse om, at B, der er anbragt uden for hjemmet, og som er 15 år gammel, skal indskrives på en institution i Danmark.

B og hans forældre har påklaget afgørelsen og anmodet om, at deres klager tillægges opsættende virkning.

Føroya Kærustovnur har modsat sig, at klagerne tillægges opsættende virkning, og har blandt andet henvist til, at det i lagtingslov om børneværn er bestemt, at klage til retten over Føroya Kærustovnurs afgørelser ikke tillægges opsættende virkning.

Retsplejelovens kapitel 54 om prøvelse af administrativ frihedsberøvelse indeholder blandt andet følgende bestemmelser:

”§ 515. Reglerne i dette kapitel finder, når andet ikke er bestemt ved lov, anvendelse ved frihedsberøvelse uden for strafferetsplejen, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed.

§ 516. Reglerne i dette kapitel finder endvidere anvendelse i sager om prøvelse af afgørelser truffet af Hovedbørneværnsudvalget (Høvuðsbarnaverndarnevndin).

(...)

§ 517.

(...)

Stk. 3. Begæring om sagens indbringelse for retten hindrer ikke frihedsberøvelsens iværksættelse eller opretholdelse, medmindre retten bestemmer det.”

I § 64 i lagtingslov om børneværn er følgende bestemt (rettens oversættelse):

“Afgørelser, truffet af Føroya Kærustovnur, og godkendelser efter § 17 og § 18 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed og suspenderes ikke, hvis de indbringes for Færøernes Ret.”

I bemærkningerne til § 64 i forarbejderne til lagtingslov om børneværn (lagtingssag nr. 10/2004, side 81) anføres blandt andet følgende (rettens oversættelse):

“Afgørelser, truffet af Hovedbørneværnsudvalget, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed og suspenderes ikke, hvis de indbringes for Færøernes Ret. Afgørelser truffet af Færøernes Ret, suspenderes ikke, hvis de indbringes for landsretten.

Afgørelser truffet af landsretten kan ikke indbringes for Højesteret.

Afgørelser fra Hovedbørneværnsudvalget suspenderes ikke, hvis de indbringes for Færøernes Ret. Det vil sige, at hvis Hovedbørneværnsudvalget har truffet en afgørelse, og afgørelsen indbringes for Færøernes Ret, bliver afgørelsen fra Hovedbørneværnsudvalget alligevel iværksat. Det, at Færøernes Ret behandler sagen, stopper ikke afgørelsen fra Hovedbørneværnsudvalget.”

Bemærkningerne i forarbejderne til børneværnsloven til § 64 er gentaget i lagtings sag nr. 71/2006 angående ændring af lagtingslov om børneværn, hvor det anføres (dansk oversættelse), at

”§ 64 bliver formuleret på ny. Reglerne vedrørende retspleje udgår, og i stedet fastsat i retsplejeloven, således at § 64 alene bestemmer, at afgørelser, truffet af Hovedbørneudvalget, og godkendelser efter § 17 og § 18 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed, og ikke suspenderes, hvis de indbringes for Færøernes Ret.”

Retten finder, at det på den anførte baggrund må antages, at det med bestemmelsen i børneværnslovens § 64 og de udtrykkelige bemærkninger derom har været lovgivers intention at fastslå princippet om, at en klage ikke har opsættende virkning, og retten har også i overensstemmelse hermed tidligere afvist at tillægge klager i andre sager opsættende virkning med henvisning til børneværnslovens § 64.

Retten finder imidlertid, at der ikke er grundlag for at fastslå, at reglerne i børneværnsloven sammenholdt med reglerne i retsplejelovens kapitel 54 fuldstændigt og undtagelsesfrit udelukker, at der i visse tilfælde undtagelsesvis vil kunne tillægges klager over Føroya Kærustovnurs afgørelser opsættende virkning. Retten finder, at dette resultat har støtte i Højesterets afgørelse i U.1994.823H, hvorefter domstolene også uden udtrykkelig lovhjemmel undtagelsesvis kan meddele opsættende virkning.

I den foreliggende sag, hvor der er tale om uden samtykke at sende en 15 år gammel dreng på institution i Danmark, findes der at være tale om sådanne ganske særlige omstændigheder, hvor opsættende virkning ikke på forhånd bør være udelukket.

Efter en afvejning af myndighedernes interesse i, at gennemførelsen af afgørelsen ikke udsættes, over for arten og omfanget af den skade, som B kan blive påført ved indgrebet, finder retten, at der i den foreliggende sag er grundlag for undtagelsesvis at tillægge klagen opsættende virkning.

Retten har herved også taget hensyn til, at der foreligger oplysninger fra klagerne, som støttes af den fremlagte udtalelse fra skolen, om at Bs forhold er forbedrede, og at behovet for en flytning fra institutionen på Færøerne ikke er akut. Retten har også taget hensyn til, at den påklagede afgørelse drejer sig om ændring af anbringelsessted til et andet land uden samtykke for et barn på 15 år, der selv klager over afgørelsen, og at det muligvis kan indebære risiko for, at der påføres den 15-årige dreng psykisk skade, hvis han overføres mod sin vilje til en institution i Danmark, hvor han ikke er fortrolig med sproget.

Derfor bestemmes:

F1s, F2s og Bs klager over Føroya Kærustovnnurs afgørelse af 3. september 2024 tillægges opsættende virkning.

Dommeren bemærkede, at retten i forbindelse med den materielle prøvelse af Føroya Kærustovnnurs afgørelse som udgangspunkt prøver indholdet af afgørelsen den 3. september 2024, men efter indgrebets beskaffenhed kan det være relevant også at inddrage efterfølgende oplysninger.

Dommeren henstillede i den forbindelse, at Føroya Kærustovnnur overvejer, om der eventuelt bør indhentes nye oplysninger om drengens aktuelle forhold og situation på institutionen på Færøerne, samt en vurdering af mulige skadelige konsekvenser for drengen ved mod hans vilje at flytte ham til en institution i Danmark, hvor han ikke er fortrolig med sproget.

Retten udsatte sagen.”

Føroya Kærustovnnur indbragte sagen for Østre Landsret, som ved kendelse af 18. marts 2025 ændrede Retten på Færøernes afgørelse. Af landsrettens kendelse fremgår bl.a.:

”Sagen angår, om indbringelse for retten af en afgørelse truffet af Føroya Kærustovnnur i medfør af lagtingslov om børneværn § 35, stk. 2, hvorefter B, der er anbragt uden for hjemmet, skal indskrives på en institution i Danmark, kan, og i bekræftende tilfælde skal, tillægges opsættende virkning.

Ifølge lagtingslov om børneværn § 64, stk. 1, kan afgørelser, truffet af Føroya Kærustovnnur, og godkendelser efter lovens § 17 og § 18 ikke påklages til anden administrativ myndighed og suspenderes ikke, hvis de indbringes for Færøernes Ret (rettens oversættelse).

Domstolene er, selv om en udtrykkelig lovhjemmel ikke foreligger, ikke afskåret fra undtagelsesvis med en almindelig hjemmel i forholdets natur at tillægge et søgsmål vedrørende gyldigheden af en administrativ afgørelse opsættende virkning, jf. Højesterets kendelse gengivet i U.1994.823H. Landsretten finder, at en sådan hjemmel ikke kan antages at foreligge, hvor en lov udtrykkeligt og undtagelsesfrit bestemmer, at søgsmål vedrørende nærmere angivne afgørelser ikke har opsættende virkning.

Landsretten finder på den baggrund efter ordlyden af lagtingslov om børneværn § 64, stk. 1, og de hertil knyttede udtrykkelige lovbemærkninger, at der ikke er hjemmel til at tillægge indbringelsen for retten af Føroya Kærustovnurs afgørelse af 3. september 2024 opsættende virkning.

Landsretten ændrer derfor Retten på Færøernes kendelse, således at indbringelsen for retten ikke tillægges opsættende virkning.

Thi bestemmes:

Retten på Færøernes kendelse ændres, således at indbringelsen for retten af Føroya Kærustovnurs afgørelse af 3. september 2024 ikke tillægges opsættende virkning.”

Anbringender

F1, F2 og B har til støtte for deres påstand anført navnlig, at det ved Højesterets kendelse gengivet i UfR 1994.823 er statueret, at domstolene uden udtrykkelig lovhjemmel undtagelsesvis kan meddele en klage over en administrativ afgørelse opsættende virkning.

Det er ikke korrekt, når landsretten finder, at § 64, stk. 1, i lagtingslov om børneværn udtrykkeligt angiver, at der ikke er hjemmel for domstolene til at tillægge indbringelsen for retten af Føroya Kærustovnurs afgørelse af 3. september 2024 opsættende virkning. Børneværnslovens § 64, stk. 1, udtrykker blot generelt, at kæremål ikke har opsættende virkning, hvilket ikke kan udstrækkes til at betyde, at det herved er fastslået, at domstolene skulle være afskåret fra den almindelige hjemmel til undtagelsesvis at tillægge kæremål opsættende virkning.

Børneværnslovens § 64 blev ændret ved lagtingslov nr. 39 af 8. maj 2007. Det fremgår af bemærkningerne til lovændringen, at årsagen hertil var, at der i den daværende lov var fastsat regler, som retteligt henhørte under retsplejeloven. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslaget om ændring af børneværnsloven, at sagsområdet retspleje er et dansk lovgivningsområde, hvilket

betyder, at sådanne bestemmelser ikke kan optages i den færøske lagtingslov om børneværn, som er et overtaget sagsområde. Samtidig med ændringen af børneværnsloven blev der foretaget en ændring af den færøske retsplejelov, hvor der i § 468 a og § 95 blev fastsat nærmere regler om den processuelle fremgangsmåde i forbindelse med forelæggelse af disse sager for domstolene.

§ 64 i børneværnsloven fik sin endelige formulering ved lagtingslov nr. 32 af 9. marts 2023 i forbindelse med en lovrevision vedrørende Føroya Kærustovnur. Den nugældende færøske retsplejelov, lov nr. 964 af 26. juni 2020, trådte i kraft den 1. januar 2021. I den nye retsplejelov blev regler vedrørende prøvelse af sager vedrørende tvangsfjernelse i medfør af børneværnsloven optaget i lovens kapitel 54. Det fremgår af § 515 i retsplejeloven, at reglerne i dette kapitel finder anvendelse ved frihedsberøvelse uden for strafferetsplejen, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og når ikke andet er bestemt ved lov.

Det må således gælde, at retsplejelovens bestemmelser går forud for bestemmelserne i § 64 i børneværnsloven. § 64 i børneværnsloven må forstås således, at en person ikke kan unddrage sig at følge en afgørelse, som er truffet af Føroya Kærustovnur ved at forelægge sagen for domstolene. Altså er udgangspunktet, at forelæggelse for domstolene ikke har opsættende virkning.

Lagtinget har ved lagtingslov nr. 39 af 8. maj 2007 bestemt, at de processuelle regler vedrørende kære af disse sager skal reguleres i henhold til retsplejeloven. Det fremgår direkte af retsplejeloven, at en klage kan tillægges opsættende virkning, hvis retten bestemmer det, jf. retsplejelovens § 517, stk. 3. Lagtinget har ikke kompetence til at fastsætte begrænsninger i rækkevidden af retsplejelovens bestemmelser. Retspleje er et rigsansliggende, som ikke er overtaget af det færøske hjemmestyre.

Hertil kommer, at den færøske retsplejelovs § 517, stk. 3, udtrykkeligt angiver, at en kære over afgørelse truffet af Hovedbørneværnsudvalget kan tillægges opsættende virkning, jf. retsplejelovens § 516, stk. 1, sammenholdt med § 517, stk. 3.

I den konkrete sag foreligger der sådanne helt ekstraordinære forhold som tilsiger, at indbringelsen af Føroya Kærustovnurs afgørelse af 3. september 2024 bør tillægges opsættende virkning. Der er således tale om tvangsmæssig overførsel af en 15-årig dreng til Danmark, uden at der foreligger nogen endelig udredning af drengens fysiske og psykiske tilstand. Der foreligger i sagen en psykiatrisk erklæring, som anbefaler, at drengen ikke sendes til Danmark. Der foreligger desuden en udtalelse fra den institution, som B har været indskrevet på (...), som viser at han trives godt i skolen, og at han gør store fremskridt. B er imod at blive sendt til Danmark, bl.a. fordi han ikke forstår det danske sprog.

Dommeren ved Færøernes Ret henstillede desuden i sin kendelse, at Føroya Kærustovnur overvejer, om der eventuelt bør indhentes nye oplysninger om Bs aktuelle forhold og situation på institutionen på Færøerne samt en vurdering af mulige skadelige konsekvenser for ham ved mod hans vilje at flytte ham til en institution i Danmark, hvor han ikke er fortrolig med sproget.

Det vil være en alt for vidtgående fortolkning at fastslå, at domstolene ikke i særlige situationer kan tillægge en kære opsættende virkning, når domstolens klare opfattelse er, at sagen er blevet afgjort på et helt utilstrækkeligt grundlag. At afskære domstolene fra denne opgave vil også udgøre et betydeligt indgreb i den retssikkerhed, som må gælde i sager af denne karakter.

Føroya Kærustovnur har til støtte for den nedlagte påstand anført navnlig, at Østre Landsret med rette har fundet, at den hjemmel som retten ifølge den færøske retsplejelovs § 517, stk. 3, har til at tillægge klage over en administrativ afgørelse opsættende virkning, i det omfang andet ikke er bestemt ved lov, er bortfaldet ved børneværnslovens § 64, stk. 1. Østre Landsret har ligeledes med rette fundet, at den hjemmel i forholdets natur, som domstolene har til undtagelsesvis at tillægge et søgsmål vedrørende gyldigheden af en administrativ afgørelse opsættende virkning, jf. Højesterets kendelse som gengivet i UfR 1994.823, ikke kan antages at foreligge, hvor en lov bestemmer, at søgsmål ikke har opsættende virkning.

Ordlyden af § 64, stk. 1, har været den samme, siden § 64 blev ændret i 2007 (lagtingslov nr. 50 fra 8. maj 2007), og hvor stk. 6 blev til stk. 1. I den oprindelige udformning af § 64 var inkluderet bestemmelser om proces, som var en videreførsel af hidtil gældende regler (lovbekendtgørelse nr. 104 af 2. marts 1988), som var gældende, mens området endnu ikke var overtaget af hjemmestyret. Man manglede relevante bestemmelser i den færøske retsplejelov. Af lovbemærkningerne fremgår det, at Justitsministeriet ikke mente, at det var nødvendigt at ændre retsplejeloven, men at man valgte at indarbejde bemærkninger fra sorenskriveren og Østre Landsret i lovforslaget.

§ 64 i børneværnsloven blev ændret i 2007, hvor bl.a. stk. 1-5 og stk. 7 blev taget ud af loven. Ligeledes blev henvisningen til landsretten i stk. 6 taget ud, og stk. 6 blev herefter uændret i øvrigt til stk. 1. Af lovbemærkningerne fremgår bl.a., at lovforslaget ikke blev sendt i høring, da retsstillingen forblev uændret, idet bestemmelserne blot flyttes fra børneværnsloven til retsplejeloven.

Spørgsmålet, som Højesteret skal tage stilling til, er, om bestemmelsen i børneværnsloven § 64, stk. 1, skal forstås som en lovbestemmelse, som efter retsplejelovens § 515 afskærer domstolens mulighed for at give en afgørelse opsættende virkning efter retsplejelovens § 517, stk. 3.

Det gøres gældende, at børneværnslovens § 64, stk. 1, skal forstås direkte efter sin ordlyd, og at lovbemærkningerne også støtter dette synspunkt. Der er ingen holdepunkter for at fortolke lovteksten og de meget klare lovbemærkninger anderledes end ordlyden.

De nugældende regler i retsplejelovens kapitel 54 er en uændret videreførelse af de samme regler, som tidligere var i retsplejelovens kapitel 41 a. I denne forbindelse skal bemærkes, at § 515 er identisk med den tidligere gældende § 468, og § 517 er identisk med den tidligere gældende § 469. Disse bestemmelser har haft samme ordlyd i al den tid, som børneværnsloven har været gældende.

Efter retsplejelovens § 516 finder bestemmelser i kapitel 54 anvendelse i sager om prøvelse af afgørelser truffet af Hovedbørneværnsudvalget. Retten har en generel hjemmel til at tillægge en klage opsættende virkning i § 517, stk. 3, men med den begrænsning at dette kun gælder, hvis andet ikke er bestemt ved lov, jf. § 515.

I sager angående prøvelse af afgørelser truffet efter børneværnsloven er det direkte fastsat af lovgiver i børneværnslovens § 64, at der ikke er en hjemmel til at give en afgørelse opsættende virkning, når man klager. Børneværnsloven begrænser ikke retsplejelovens bestemmelser, men udnytter alene den mulighed, som retsplejeloven selv giver.

Spørgsmålet er herefter, om domstolene har en almindelig hjemmel til at tillægge et søgsmål opsættende virkning, selv om en lov udtrykkeligt og undtagelsesvis bestemmer, at søgsmål ikke har opsættende virkning. Situationen er således ikke den samme som i sagen UfR 1994.823 H, da lovgiver har taget stilling til, at domstolene ikke skal have hjemmel til at tillægge en sag opsættende virkning.

Højesterets begrundelse og resultat

I en afgørelse af 3. september 2024 bestemte Føroya Kærustovnur i medfør af børneværnslovens § 35, stk. 2, at B, som er født i 2009, og som er anbragt uden for hjemmet, skal indskrives på en institution i Danmark.

B og hans forældre, F1 og F2, indbragte afgørelsen for Retten på Færøerne og anmodede om, at indbringelsen blev tillagt opsættende virkning.

Retten på Færøerne fandt, at der er hjemmel til i visse tilfælde at tillægge indbringelse af Føroya Kærustovnurs afgørelser for retten opsættende virkning, og bestemte efter en konkret vurdering, at Bs og hans forældres indbringelse af den nævnte afgørelse skal tillægges opsættende virkning. Retten på Færøernes kendelse blev kæret til Østre Landsret, der ophævede kendelsen, idet landsretten med henvisning til børneværnslovens § 64 fandt, at der ikke er hjemmel til

at tillægge indbringelse af Føroya Kærustovnur's afgørelse i sagen opsættende virkning.

Spørgsmålet for Højesteret er således, om indbringelsen af sagen kan tillægges opsættende virkning.

Sagen behandles efter retsplejelovens kapitel 54. Reglerne i dette kapitel finder, når andet ikke er bestemt ved lov, anvendelse ved frihedsberøvelse uden for strafferetsplejen, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, jf. § 515. Endvidere finder reglerne anvendelse i sager om prøvelse af afgørelser truffet af Høvuðsbarnaverndarnevndin, jf. § 516, stk. 1.

Det fremgår af retsplejelovens § 517, stk. 3, at en begæring om sagens indbringelse for retten ikke hindrer iværksættelsen eller opretholdelse af afgørelser truffet af Føroya Kærustovnur, medmindre retten bestemmer det.

Af børneværnslovens § 64 fremgår det, at afgørelser truffet af Føroya Kærustovnur ikke suspenderes, hvis de indbringes for Retten på Færøerne.

Højesteret finder, at der ikke er grundlag for at fastslå, at børneværnslovens § 64 afskærer domstolene fra i medfør af retsplejelovens § 517, stk. 3, undtagelsesvist at tillægge indbringelse af Føroya Kærustovnur's afgørelser for retten opsættende virkning.

Herefter ophæver Højesteret landsrettens kendelse og hjemviser sagen med henblik på, at landsretten tager stilling til spørgsmålet om opsættende virkning i sagen.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til landsretten med henblik på, at landsretten tager stilling til spørgsmålet om opsættende virkning i sagen.

Ingen af parterne skal betale kæresagsomkostninger til den anden part eller statskassen.